

Examenskommissionens Oprettelse, hvormod der i Lovforslaget, saaledes som det kom fra Landstinget, kun ganske i Almindelighed var udtalt, at, indtil der kunde indføres Examenskommissioner, kunde der anvendes saa og saa Meget til faste Censorer, hvoraf Følgen altsaa var, at naar der kom en Minister, som vilde indføre denne Institution, maatte han paany bringe Sagen for Rigsdagen, og der var da den Mulighed tilstede, at naar Sagen saaledes paany kom frem, kunde man vente at opnaa et mere fuldstændig og alsidig Døftelse af den end den, der hidtil har fundet Sted. Der er ganske vist blevet talt meget om Examenskommissioner, det skal jeg villig erkjende, men der er dog herved det at bemærke, — hvad ogsaa det ærede Udvalg selv udtaler i Betænkningen, — at man hidtil kun i al Almindelighed har talt om Sagens Omrids, hvormod man ingenlunde har stillet sig for Die et bestemt Billede af, hvorledes man tænkte sig denne Indretning indført og de videre Foranstaltninger, der skulle knytte sig dertil, satte i værk, og det forekommer mig, at man paa ingen Maade kan fatte en vel overvejet Beslutning om denne Sag, uden at man har et bestemt Billede for sig af, hvorledes den Institution skal se ud, som man vil skabe. Der kan være og er meget forskellige Meninger om, hvorledes denne Institution bør være indrettet, og saasnart man kom ind paa dette Spørgsmaal, er jeg ganske vis paa, at der ogsaa her i Thinget vilde vise sig meget betydlig Meningsforskel, saa at, hvad der tilfredsstillede den One, slet ikke vilde tilfredsstille den Anden. Jeg skal blot henpege paa det ene Punkt, hvorom der slet ikke foreligger det Mindste, og som dog forekommer mig at være af den allerførste Betydning, det Punkt nemlig, om der skal være Universitetslærere eller ikke i Examenskommissionerne. Det kunde have en overordentlig stor Indflydelse paa hele denne Institutions Stilling til Universitetet. Jeg tror, at der er Nogle, der have den Mening, at der bør være Universitetsprofessorer i Examenskommissionerne, mest maasse fordi de tro, at man ellers ikke vil kunne saa dem fuldstændig besatte, men der er Andre, og det er maasse, naar det kommer

til Stykket, de fleste, som derimod ere af den Mening, at, naar Examenskommissioner overhovedet skulle betyde Noget og navnlig medføre den grundige Forandring, man venter og ønsker, maa der slet ikke være Universitetsprofessorer i dem, men de maa sammensættes af Folk udenfor Universitetet, og jeg maa for min Person sige, at jeg synes, at det Sidste er det Principrigtigste, naar man overhovedet vil have denne Indretning. Jeg tror dernæst, at man ved en Overveelse, der hidtil har fundet Sted, heller ikke tilstrækkelig har fæstet Diet paa hvorledes Universitetets Stilling vil blive, naar Examenskommissioner indføres, navnlig paa den Maade, at de udelukkende besettes med Folk, der staa udenfor Universitetet. Der er Nogle — og det synes næsten efter Udtalelser i Udvalgets Betænkning, at det gjælder om Udvalget — som synes at mene, at det ønskeligste Maal, og det, som man derfor skulde tilstræbe, var, at Embedsstudierne i Grunden skiltes fra Universitetet, saa at dette i det Væsentlige fik Karakteren af en fri og ren videnskabelig Anstalt, som kun havde til Opgave at fremkalde Forelæsninger, der udelukkende bleve baarne af Hensynet til den videnskabelige Meddelelse, men derimod ikke Forelæsninger, som vare besværede, indskrænkede og belempede ved de mange Hensyn, der maa tages til en Embedsexamen, hvorved da ogsaa Universitetsprofessorerne vilde opnaa en meget friere og for deres virkelige videnskabelige Udvikling og Indvirkning paa Publikum i det Hele langt bedre Stilling, end de nu have. Jeg kan kun sige, at en saadan Stilling naturligvis vilde tiltale mig i høieste Grad, og jeg tør paastaa, at det allerfleste Universitetslærere for deres eget Bedkommende i høieste Grad vilde attraa en saadan Stilling. Men jeg maa tillige paa det Allerbestemteste opfordre dem, der ville stemme for Examenskommissioner, til at overveie, om det virkelig er deres Mening at give Universitetet en saadan Stilling, om de virkelig tro, det er muligt i vort lille Land at give Universitetet, der er den eneste høiere Lærestanstalt i de paagældende Sag, nemlig Theologien, Rettsvidenskab og Statsvidenskab, en saadan Stilling. Det tror jeg ikke, jeg tror, at,